

Ўзбекистонда sog'liqni saqlash

Здравоохранение Узбекистана

Газета 1995 йил октябрь ойидан чиқа бошлаган • www.uzssgtz.uz, uzss@yandex.ru • 2020 йил 20 ноябрь • № 44 (1325)

ШАВКАТ МИРЗИЁЕВ: ПАНДЕМИЯ ПАЙТИДА ТЎПЛАГАН КАТТА ТАЖРИБАМИЗ АСОСИДА МУНОСИБ ЯШАШ ВА ИШЛАШДА ДАВОМ ЭТИШИМИЗ КЕРАК

Маълумки, Президент Шавкат Мирзиёев суд қарорлари ижроси-ни таъминлаш масалалари юзасидан видеоселектор йиғилишини ўтказди.

Тадбир аввалида бугун мамлакатимизда коронавирус пандемияси билан боғлиқ вазият таҳлил қилинди.

Жумладан, ўтган 8 ой мобайнида COVID-19га қарши курашишда етарли тажриба тўплангани, тиббиёт ходимлари ҳам зарурий малакага эга бўлганлари таъкидланди.

Маълумки, “касаллик занжири”ни жиддий назорат қилган ҳолда карантин талаблари босқичма-босқич энгиллаштирилди. Аммо дунё мамлакатларидаги, қўшни давлатлардаги ҳолатни инобатга олиб, Ўзбекистонда бу касалликка қарши курашишни бир дақиқага ҳам тўхтатиб бўлмаслиги, чунки хавф-хатар ҳали ўтиб кетмагани айтиб ўтилди.

Бугун юртимизда ушбу вирус билан

касалланганлар сони 70 минг нафардан ортгани, тузалганлар сони қарийб 68 минг (96 фоиз), ўлим кўрсаткичи 599 нафарни (0,9 фоиз) ташкил этаётгани қайд этилди.

Ҳокимлар, секторлар раҳбарлари ва соғлиқни сақлаш тизими мутасаддиларига қатор вазифалар юклатилди. Аввало, коронавирус билан боғлиқ вазият доимий равишда жиддий таҳлил қилиниши, керакли хулосалар чиқарилиши лозим. Хусусан, ҳафтада камида икки кун ҳудуддаги пандемияга оид ҳолат билан алоҳида шуғулланиб, штаб йиғилиши ўтказилиши, мунтазам равишда Республика махсус комиссиясига шахсан ҳисобот берилиши белгиланди.

– Яна бир марта таъкидлаيمان, бу касаллик бепарқликни асло кечирмайди. Шу билан бирга, биз коронавирус пайтида тўплаган катта тажрибамиз ва олган чуқур хулосаларимиз асосида муносиб яшаш ва ишлашда давом этишимиз керак, – **деди давлатимиз раҳбари.**

Бугунги кунда Ўзбекистон бўйича 89 та муассасада 17 минг 500 ўрин COVID-19 билан касалланганлар учун ажратилган. Ҳозирда ушбу ўринларда 6 минг 570 нафар бемор даволанмоқда. Қойкалар бандлиги Қорақалпоғистонда 16 фоиз, Хоразмда 10 фоиз, Қашқадарёда 11 фоиз, Наманганда 19 фоизни, республика бўйича эса 38 фоизни ташкил этапти. Шу боис улкан маблағлар бекорга сарф бўлаётгани қайд этилди.

Шу муносабат билан, мутасаддиларга коронавирусга ихтисослашган шифохоналар фаолиятини чуқур ўрганиб, уларни оптимизация қилиш топшириғи берилди.

Маълумки, таълим-тарбия тизимини тубдан такомиллаштириш ҳамда соғлиқни сақлаш соҳасини ривожлантириш борасида қатор фармон ва қарорлар қабул қилинди, ушбу икки масалада яқинда алоҳида видеоселектор йиғилишлари ўтказилди.

– Мени мазкур фармон ва қарорларнинг жойлардаги ижроси, бу борада ҳокимлар қандай иш ташкил этаётгани ташвишга соляпти. Бугун ҳокимлар замонавий фикрлайдиган ва фидойи, жонкуяр халқ таълими ва соғлиқни сақлаш бошқармалари бошлиқларини ўз ёнига олиб иш кўрмас экан, амалий натижага эриша олмайди, – **дея таъкидлади Президент Шавкат Мирзиёев.**

Шундан келиб чиқиб, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари мазкур йўналишлардаги иш-лоҳотларни амалга оширишда қўйи бўғин раҳбарларига шахсий намуна кўрсатиб, ҳафтада икки марта мактаблар ва тиббиёт муассасалари бўйича берилган топшириқлар ижроси билан шуғулланиши кераклиги қайд этилди.

www.president.uz
расмий сайтидан олинди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ҚАРОРИ

ТИББИЙ ПРОФИЛАКТИКА ИШЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ОРҚАЛИ ЖАМОАТ САЛОМАТЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШГА ОИД ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

Аҳолида соғлом турмуш тарзини шакллантириш борасидаги ишларни янада жадаллаштириш, касалликларни эрта аниқлаш ва даволашнинг илғор тажрибасини жорий этиш мақсадида, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 25 июлдаги “Коронавирус пандемиясини юмшатиш, аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталиги ва саломатлигини сақлаш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги ПФ-6035-сон Фармониغا мувофиқ:

1. Қуйидагилар тиббий профилактиканинг асосий йўналишлари этиб белгилансин:

дастлабки профилактика – кулай атроф-муҳитни яратиш (экологик аҳвол, инсонларнинг меҳнат, яшаш ва дам олиш шароитларини яхшилаш), аҳоли саломатлигига салбий таъсир этувчи маҳсулотлар ишлаб чиқарилишининг олдини олиш, озиқ-овқат маҳсулотларини, жумладан, унни фортификациялаш, тузни йодлаштириш;

бирламчи профилактика – эмлаш, мақсадли скрининг ва тиббий кўрикларни амалга ошириш, оқилон иш ва дам олиш, спорт билан мунтазам шуғулланиш, бадантарбия машғулотларини кундалик турмуш тарзига айлантириш, шах-

сий гигиена қоидаларига риоя қилиш, соғлом ва тўғри овқатланиш, ортиқча вазн ва семизликни бартараф этиш, зарарли одатларга қарши курашиш, инсон саломатлиги, таълим-тарбияни яхшилаш бўйича чоралар кўриши, аҳолининг тиббий маданиятини ошириш;

иккиламчи профилактика – маълум шароитларда иммун ҳолатининг камайиши, ўта зўриқиш, адаптив етишмовчиликлар сабаб юзага келадиган касалликларнинг келиб чиқиши, авж олиши ёки қайталанишига олиб келиши мумкин бўлган аниқ хавф омилларини бартараф этиш бўйича чора-тадбирлар мажмуини ишлаб чиқиш ва уни амалиётга татбиқ қилиш, шунингдек, тиббий-санитария ёрдами муассасалари фаолиятини мувофиқлаштириш.

2. Белгилаб қўйилсинки:
2021 йил 1 январдан бошлаб 40 ва ундан юқори ёшдаги фуқароларда юрак қон-томир хавфини (**гипертония, инфаркт, инсульт, қандли диабет** ва бошқа хавф омилларини) аниқлаш бўйича **тизимли равишда** скрининг текширувлари ўтказилади;

Аҳолининг соғлом турмуш тарзини қўллаб-қувватлаш ва жисмоний фаоллигини ошириш маркази (кейинги ўринларда – Марказ)нинг туман (шаҳар) бўлиmlарни кўп тармоқли марказий поликлиникалари биноларида жойлашади ҳамда уларнинг ходим-

лари (кейинги ўринларда – жамоат саломатлиги тизими мутахассислари) томонидан амалга ошириладиган тарғибот-ташвиқот ишлари билан бир қаторда фуқароларга **тиббий-профилактик хизматлар (маслаҳатлар, кўриклар ва бошқалар) кўрсатиб борилади;**

маҳаллаларда, мактабгача таълим ташкилотлари, умумтаълим мактаблари ва олий ҳамда ўрта махсус таълим муассасаларида соғлом турмуш тарзини шакллантиришга кўмаклашувчи **волонтерлар** (шу жумладан, нафақадаги шифокорлар, ўқитувчилар, зиёлилар ва бошқалар) **жамиятлари ташкил қилинади.**

3. Қуйидагилар жамоат саломатлиги тизими мутахассисларининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

аҳоли ўртасида шахсий ва жамоат гигиенаси, соғлом турмуш тарзини шакллантиришда иштирок этиш, аҳолини савол-жавоб ва кўриклардан ўтказиш орқали уларда юқумли бўлмаган касаллаш ва индивидуал маслаҳат бериш;

соғлом овқатланиш тамойиллари, жисмоний фаоллик асослари, шахсий гигиенанинг аҳамияти, зарарли одатларга берилмаслик бўйича тарғибот тадбирларини ташкил этиш ва амалга ошириш;

юқумли бўлмаган касалликларнинг олдини олиш борасида

профилактик тадбирларни ташкил этиш учун ҳудудда фаолият кўрсатаётган корхона, муассаса ва ташкилотлар рўйхатини шакллантириш ва амалга ошириш;

юқумли касалликлар рўйхатга олинган ҳудудларда улар бўйича соғломлаштириш тадбирини ишлаб чиқиш, ҳудудий тиббиёт ходимлари билан тадбирларни ташкил этиш ва уларнинг бажарилишини назорат қилиб боришда иштирок этиш.

4. Соғлиқни сақлаш вазирлиги Марказни жалб қилган ҳолда маҳаллалар ва аҳоли хонадонларида, шу жумладан, узоқ ва олис ҳудудларда аҳоли орасида соғлом турмушни шакллантириш, бадантарбия машғулотларини кундалик турмуш тарзига айлантириш, шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш, соғлом ва тўғри овқатланиш, ортиқча вазн ва семизликни бартараф этиш, зарарли одатларга қарши курашиш, фуқароларнинг ўз соғлиғига бўлган муносабатини тубдан ўзгартириш бўйича тизимли **равишда тарғибот-ташвиқот ишларини олиб бурсин.**

Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари мазкур бандда кўрсатилган чора-тадбирларни сифатли ва тўлиқ амалга ошириш учун:

республика бюджетини маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан Марказга 2021 йилда 2

миллиард сўм ажратсин;

2022 йил ва келгуси йилларда республика бюджети ва маҳаллий бюджет параметрларида 2021 йилда ажратилаётган маблағлардан **кам бўлмаган миқдорда** маблағлар ажратилишини назарда тутсин.

Марказ (Б.Т.Одилова) бир ой муддатда мазкур бандга асосан ажратилган маблағлардан самарали фойдаланиш ҳамда аниқ чора-тадбирларни амалга ошириш бўйича **“Йўл харитаси”**ни ишлаб чиқсин ва тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

Вазирлар Маҳкамаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, Миллий телерадиокомпания, нодавлат телерадиоканаллар ҳамда бошқа манфаатдор ташкилотлар билан биргаликда **– уч ҳафта муддатда** соғлом турмуш тарзини олиб бориш масалаларига бағишланган марказий, ҳудудий ва нодавлат телеканалларда **“Саломатлик соати”** ва бошқа **махсус телекўрсатувлар** ташкил қилинишини таъминласин.

5. Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида **Касалликлар профилактикаси ва жамоат саломатлиги масалалари бўйича Мувофиқлаштирувчи комиссия** (кейинги ўринларда **Давоми 2-бетда**).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ҚАРОРИ

ТИББИЙ ПРОФИЛАКТИКА ИШЛАРИ САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ОРҚАЛИ ЖАМОАТ САЛОМАТЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШГА ОИД ҚЎШИМЧА ЧОРА-ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

– Мувофиқлаштирувчи комиссия) ташкил қилинсин ва унинг таркиби 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Қуйидагилар Мувофиқлаштирувчи комиссиянинг **асосий вазифалари этиб белгилансин**:

жамоат саломатлигини муҳофаза қилиш, аҳолининг санитария-эпидемиологик осойишталиги ва касалликлар профилактикаси соҳасида давлат органлари ва бошқа ташкилотлар фаолиятини уларнинг яқиндан ҳамкорлиги, самарадорлиги ва иш уйғунлигини таъминлаш мақсадида мувофиқлаштириш; мазкур қарорда назарда тутилган барча чора-тадбирларнинг тўлиқ, сифатли ва ўз вақтида ижросини ташкил этиш;

касалликлар профилактикаси бўйича дастур ва чора-тадбирларнинг ҳар бир вилоят, туман (шаҳар) доирасида амалга оширилишини ҳамда масъуллар томонидан уларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш;

касалликлар юзага келишининг олдини олишга ва уларни камайтиришга, уларнинг юқиш йўллари ва омилларига таъсир кўрсатишга ва техноген тусдаги фавқулодда вазиятлар билан боғлиқ бўлган асоратлар оқибатларини тугатишга

(Давоми. Боши
1-бетда).

қаратилган профилактик тадбирлар ўтказилишини ташкил этиш;

жамоат саломатлигини муҳофаза қилиш бўйича белгиланган вазифаларни амалга оширишга тўсқинлик қилувчи тизимли камчиликларнинг келиб чиқиш сабаблари ва шарт-шароитларини аниқлаш, таҳлил қилиш ва бартараф этилишини ташкил этиш;

барча ижтимоий гуруҳларни қамраб олган ҳолда фуқароларнинг соғлом турмуш тарзини, шу жумладан, соғлом овқатланиш, жисмоний фаоллик, санитария-гигиена қоидаларига риоя қилиш кўникмаларини шакллантириш ва ривожлантиришга қаратилган чора-тадбирлар ишлаб чиқишини таъминлаш;

аҳоли орасида соғлом турмуш тарзининг асослари, жумладан, соғлом овқатланиш ва шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш, жисмоний фаолликни қўллаб-қувватлаш, зарарли одатларга қарши курашиш бўйича оммавий ахборот воситалари орқали кенг тарғибот ишлари ташкил этилишини таъминлаш;

санитария-гигиена, эпидемияга қарши, замонавий ва яқка тартибдаги чора-тадбирлар асосида соғлиқни сақлаш ва мустақамлашнинг ижтимоий-профилактик йўналишларини ривожлантириш бўйича чоралар кўриш;

мулкчилик шаклидан қатъи назар барча корхона, муассаса ва ташкилотлар фаолиятини бирлаштирувчи, аҳоли саломатлигини муҳофаза қилиш, тарғиб этиш ва рағбатлантиришни назарда тутувчи яхлит тизим яратилишини таъминлаш;

аҳоли саломатлиги ҳолатини мониторинг қилишнинг ягона интерактив тизимини яратиш ва бу борада замонавий ахборот ҳамда инновацион технологияларни жорий этилишини ташкил этиш;

халқаро стандартлар асосида доимий популяция текширувлари ва касалликларни келтириб чиқарувчи хавф омиллари бўйича тадқиқот ҳамда сўровлар ўтказилишини ташкил қилиш.

6. Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Касалликлар профилактикаси ва жамоат саломатлиги масалалари бўйича Мувофиқлаштирувчи комиссия ишини ташкил этиш, соҳа бўйича вазирлик ва идораларнинг республика – вилоят – туман даражасидаги вазифалари тақсимоти 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Белгилаб қўйилсинки: Соғлиқни сақлаш вазирлиги Мувофиқлаштирувчи комиссиянинг **ишчи органи ҳисобланади**;

Мувофиқлаштирувчи комиссиянинг ўз вазифалари доирасида қабул қилган қарорлари давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, маҳаллий ижро ҳокимияти органлари

ва бошқа ташкилотлар учун **бажарилиши мажбурийдир**;

Мувофиқлаштирувчи комиссия ўз вазифаларини амалга оширишда тегишли вазирлик ва идоралар унга ваколатлари доирасида ҳар томонлама кўмак берадилар ҳамда сўралган зарур **маълумотларни тақдим этиб борадилар**;

Соғлиқни сақлаш вазирлиги касалликлар профилактикаси ва жамоат саломатлигини муҳофаза қилиш бўйича қабул қилинган дастурлар ва чора-тадбирларнинг **ижроси юзасидан ҳар чоракда** Вазирлар Маҳкамасига тегишли таклифлар киритиб боради.

7. Соғлиқни сақлаш вазирлиги икки ой муддатда республиканинг олис ва чекка ҳудудларида оилавий шифокор, тор соҳа мутахассислари ва патронаж ҳамшираларига бўлган эҳтиёжни қоплаш ҳамда аҳолига малакали тиббий ёрдам кўрсатишни янада яхшилаш мақсадида ҳар бир тиббиёт муассасасида зарур штат бирликларини жорий қилиш асослиги юзасидан Вазирлар Маҳкамасига ахборот-таҳлил маълумотнома киритсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Президентининг айрим ҳужжатларига 3-иловага мувофиқ ўзгар-

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**
Тошкент шаҳри,
2020 йил 12 ноябрь

Ш. МИРЗИЁЕВ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ҚАРОРИ

СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ ЯНГИ МОДЕЛИ ВА ДАВЛАТ ТИББИЙ СУҒУРТАСИ МЕХАНИЗМЛАРИНИ СИРДАРЁ ВИЛОЯТИДА ЖОРИЙ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Аҳолига тиббий ёрдам кўрсатишнинг сифати, самарадорлиги ва оммабоплигини ошириш, бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўламини кенгайтириш, соҳага босқичма-босқич тиббий суғурта тизимини жорий этиш, тиббий хизматлар бозорида замонавий рақобат муҳитини яратиш, шу асосда аҳолининг кафолатланган ва сифатли тиббий ёрдам олиш имкониятларини кенгайтириш мақсадида:

1. Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти тавсиялари асосида Сирдарё вилоятида **соғлиқни сақлаш тизимини ташкил этишнинг янги модели ва давлат тиббий суғуртаси механизмларини жорий этиш бўйича тажриба-синов лойиҳасини** (кейинги ўринларда – тажриба-синов лойиҳаси) амалга ошириш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, тажриба-синов лойиҳаси доирасида:

бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида **оилавий шифокор**, унинг ўрта тиббиёт ходимларидан иборат **терапия ва педиатрия** йўна-

лишлари бўйича **ёрдамчилари, патронаж ҳамширалари** ва **доядан** ташкил топган **гуруҳлар** тузилади;

ҳар бир тиббиёт муассасаси даражасида **давлат томонидан кафолатланган бепул тиббий хизматлар ва дори воситалари пакети** (кейинги ўринларда – кафолатланган пакет) ишлаб чиқилади;

кафолатланган пакет **бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари ва шифохоналарда** Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, Ўзбекистон Республикасида доимий яшовчи чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахсларга тақдим этилади. Бунда **оилавий шифокор** ҳар бир муассаса тури бўйича тиббий хизматлар ҳажми ва клиник протоколларга мувофиқ тор соҳа шифокорларига ва зарур ҳолларда туман, вилоят ҳамда республика даражасидаги шифохоналарга йўлланмалар билан биргаликда тақдим қилинади.

3. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев), Молия вазирлиги (Т. А. Ишметов), Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (И. И. Норкулов) билан биргаликда 2021 йил 1 февралга қадар тажриба-синов лойиҳаси доирасида: кафолатланган пакетга кири-

лиқ кўрсаткичларини мониторинг қилиш, уларни тиббиёт муассасасига бириктириш, касаллик тарихини юритиш, дори воситалари учун рецепт ёзиш ва кафолатланган пакетга мувофиқ тиббиёт муассасаларига йўналтириш **ягона электрон платформа** орқали амалга оширилади;

бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари тиббиёт ходимларининг **энг муҳим самарадорлик кўрсаткичлари** (KPI) ишлаб чиқилиб, унга эришилганлиги мониторинг қилинади ҳамда натижаларига қараб қўшимча рағбатлантириш тўловлари тўланади;

кафолатланган пакет асосида аҳолининг барча қатламларига сифатли ва тўлиқ тиббий ёрдам кўрсатилишини молиялаштиришга қаратилган **давлат тиббий суғуртаси** механизмлари босқичма-босқич жорий этилади.

4. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев), Молия вазирлиги (Т. А. Ишметов), Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги (И. И. Норкулов) билан биргаликда 2021 йил 1 февралга қадар тажриба-синов лойиҳаси доирасида: кафолатланган пакетга кири-

дори воситалари ҳажмини; бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари тиббиёт ходимлари фаолиятини баҳолаш мезонлари ҳамда рағбатлантириш тартибини тасдиқласин.

4. Тажриба-синов лойиҳаси доирасида қуйидагиларни назарда тутувчи **тиббий профилактика ва патронаж тизими** йўлга қўйилсин:

аҳолининг мавжуд хавф омилларидан келиб чиқиб **хавф гуруҳларига** бўлиш;

ўрта ва юқори хавф гуруҳларига **кирувчи аҳолининг белгиланган муддатларда тиббий кўриклардан ўтишини таъминлаш** ва саломатлигини даврий кузатувга олиш;

юқори хавф гуруҳига **кирувчи** ва мустақил равишда тиббиёт муассасасига кела олмайдиган беморларни **доимий кузатувга олиш ҳамда** уйига борган ҳолда тиббий хизмат кўрсатиш; профилактик кўриклар ўрнига ҳудуднинг ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб, муайян касалликлар бўйича **мақсадли скрининг текширувларини** ўтказиш;

патронаж кўрикларини оптимизация қилиб, янги **мақсадли патронаж тизимини** жорий қилиш.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А.Ш.Иноятов):

Бир ой муддатда Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти тавсиялари асосида Сирдарё вилояти бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари тиббиёт ходимларига жорий қилинаётган янги тиббий профилактика ва патронаж тизимини ўргатиш бўйича ўқув курсларини ташкил қилсин;

тажриба-синов лойиҳаси якунларига кўра мазкур бандда назарда тутилган тизимнинг республиканинг бошқа ҳудудларида қўллаш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

5. **Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси** (кейинги ўринларда – Жамғарма) 2020 йил 1 декабрдан ташкил этилсин ва унинг ижро этувчи аппарати бошқарув ходимларининг чекланган сони **46 нафар** этиб белгилансин.

Бунда, Жамғарманинг штат бирликларини сақлаш билан боғлиқ харажатлар келгусида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари штат бирликларини мақбуллаштириш натижасида бўшайдиган маблағлар ҳисобидан қопланади.

(Давоми 3-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ҚАРОРИ

СОГЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ ЯНГИ МОДЕЛИ ВА ДАВЛАТ ТИББИЙ СУҒУРТАСИ МЕХАНИЗМЛАРИНИ СИРДАРЁ ВИЛОЯТИДА ЖОРИЙ ЭТИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Куйидагилар Жамғарманинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

давлат тиббий суғуртаси тизимини жорий этиш, **бошқариш ҳамда ушбу соҳада ягона давлат сибсатини амалга оширишда идоралараро ҳамкорликни таъминлаш;**

аҳолининг барча қатламларини **кафолатланган пакет доирасида** сифатли ва зарур тиббий ёрдам билан таъминлаш мақсадида **тиббий хизматлар стратегик хариди тизимини** жорий этиш;

тажриба-синов лойиҳаси доирасида Давлат бюджетидан кафолатланган пакетни молиялаштириш мақсадида ажратилган **маблағларни жамлаш, бошқариш, уларнинг мақсадли ва самарали сарфланишини** ташкил этиш;

тажриба-синов лойиҳасининг натижаларига кўра, давлат тиббий суғуртаси тизимини республиканинг бошқа ҳудудларида **босқичма-босқич жорий этиш** бўйича зарур чора-тадбирларни амалга ошириш.

6. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ тажриба-синов лойиҳаси доирасида 2021 йил 1 июлдан бошлаб:

Сирдарё вилояти соғлиқни сақлаш тизими ташкилотларини молиялаштириш учун Давлат бюджетидан маблағлар (капитал қўйилмалар, фан ва илмий изланишлар, эмлаш ва бошқа мақсадли дастурлар учун ажратилган маблағлар бундан мустасно) Жамғарманинг алоҳида шахсий газна ҳисоб варақларида харажатлар таснифининг бир сатрида босқичма-босқич ўтказиб бериллади;

Жамғарма тиббиёт ташкилотлари билан шартномалар тузиш орқали улар фаолиятини молиялаштириб боради. Бунда, туман (шаҳар) ва вилоят даражасидаги шифохоналарга ажратилган маблағларнинг 10 фоизидан кам бўлмаган қисми ҳар бир даволанган ҳолатлар сони ҳамда бажарилган ишлар ҳажмидан келиб чиқиб белгиланади;

кафолатланган пакет асосида тиббий хизматлар кўрсатишга нодавлат тиббиёт ташкилотлари

(Давоми. Боши
2-бетда).

ҳам жалб қилиниши мумкин; ажратилган бюджет маблағларининг самардорлиги ва натижадорлиги Жамғарма томонидан доимий мониторинг қилиб борилади;

кафолатланган пакетни белгилаш, кўрсатилаётган тиббий ёрдам **сифатини баҳолаш** - ҳамда унинг тасдиқланган стандартларга мувофиқлигини **мониторинг ва назорат қилиш** Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан амалга оширилади.

7. Куйидагилар:
Сирдарё вилоятида давлат тиббий суғуртаси тизимини тажриба-синов тарикасида жорий этиш - **концепцияси** 1-иловага мувофиқ;

Сирдарё вилоятида давлат тиббий суғуртаси тизимини тажриба-синов тарикасида жорий этиш концепциясини амалга ошириш бўйича **“йўл харитаси”** 2-иловага мувофиқ;

Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси тўғрисидаги **вақтинчалик низом** 3-иловага мувофиқ;

Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси ижро этувчи аппаратининг **вақтинчалик тузилмаси** 4-иловага мувофиқ;

Давлат тиббий суғуртаси жамғармаси **Кузатув кенгаши**нинг (кейинги ўринларда - Кузатув кенгаши) таркиби 5-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

8. Кузатув кенгаши (Л. Н. Туйчиев, А. Ш. Иноятов) куйидагиларни таъминласин:

а) **2020 йил якунига** қадар: Жамғарма ходимларини тиббиёт, иқтисодиёт, молия, ахборот-коммуникация технологиялари ва Жамғарма зиммасига юклатилган вазифаларни амалга ошириш учун зарур бўлган бошқа соҳалар бўйича юқори малакали мутахассислар орасидан тўлдириш;

тиббиёт муассасалари ходимлари, улардаги мавжуд тиббий техника ва тиббиёт буюмлари ҳамда ахборот технологиялари жиҳозларини хатловдан ўтказиб, **электрон маълумотлар базасини шакллантириш;**

ҳалқаро экспертларни жалб қилган ҳолда Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Жамғарма, Сирдарё вилояти соғлиқни сақлаш бошқармаси ва тиббиёт муассасалари ходимлари учун соғлиқни сақлаш тизимини ташкил қилиш, давлат тиббий суғуртасини жорий этиш ҳамда янги қиритилаётган тиббий йўналишларга қайта тай-

ёрлаш бўйича **ўқув курсларини ташкил этиш;**

б) **2021 йил 1 майга** қадар: тиббиёт муассасаларига бириктирилган аҳолини хатловдан ўтказиб, уларнинг соғлиги ва касалланиш кўрсаткичлари бўйича электрон маълумотлар базасини шакллантириш;

кафолатланган пакет учун тўловларни натижага асосланган молиялаштириш усуллари (жон бошига молиялаштириш, даволанган ҳолат, бажарилган ишлар натижалари ва бошқалар) орқали амалга ошириш механизми ва Жамғармага Давлат бюджетидан маблағларни молиялаштириш тартибини тасдиқлаш;

тиббиёт муассасаларида аҳолига кафолатланган пакет асосида тиббий ёрдам кўрсатиш учун зарур моддий техник базани яратиш;

в) **2021 йил 1 июлга** қадар: “электрон поликлиника” ва давлат тиббий суғуртасининг **ахборот тизимлари** ҳамда маълумотлар базасини яратиш ва тўлиқ ишга тушириш;

давлат тиббий суғуртаси тизимида фаолият кўрсатадиган тиббиёт ташкилотлари билан тегишли **шартномалар тузиш.**

Кузатув кенгашига тажриба-синов лойиҳаси доирасида ва ўзига юклатилган вазифаларни амалга оширишда куйидаги ҳуқуқлар берилсин:

зарур молиявий, статистик ва бошқа маълумотларни давлат органлари ва ташкилотларидан тўғридан-тўғри олиш;

манфаатдор вазирлик ва идоралардан зарур мутахассисларни жалб қилиш;

Сирдарё вилояти соғлиқни сақлаш тизимида таркибий ўзгаришларни амалга ошириш, давлат тиббиёт муассасалари ва уларнинг ходимлари учун белгиланган норматив ва талабларга ўзгартириш киритиш, шу жумладан, янги мутахассислар киритиш, тиббиёт муассасалари профилини ўзгартириш;

Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан маъқулланган халқаро клиник протоколлар, касалликлар ва ҳолатларга ташхис қўйиш ҳамда уларни даволашнинг тиббий услубларини белгилаш.

9. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. Ш. Иноятов) ва Сирдарё вилояти ҳокимлиги (Ф. Ф. Мирзаев) икки ой муддатда вилоят даражасидаги тиббиёт муассаса-

лари фаолиятини ўрганиб, улар негизида **“тиббиёт кластери”**ни ташкил қилиш бўйича куйидагиларни назарда тутувчи Ҳукумат қарори лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин:

самарасиз фаолият юритаётган бўғинларни қисқартириш, қайта мослаштириш ва бошқарув харажатларини мақбуллаштириш;

Гулистон тиббиёт коллежи негизида тиббиёт олий таълим муассасасини ташкил этиш учун хусусий секторни жалб қилиш.

10. Молия вазирлиги (Т. А. Ишметов):

Сирдарё вилоятида тиббиёт муассасаларининг тиббий хизмат кўрсатиш жараёнларини рақамлаштириш, аҳоли соғлигини мониторинг қилиб бориш имконини берувчи ягона электрон платформани яратиш учун Соғлиқни сақлаш вазирлигининг ҳисоб-китобларига мувофиқ зарур маблағларни ажратсин;

тажриба-синов лойиҳаси доирасида тиббий-санитария ёрдами муассасаларининг моддий рағбатлантириш ва ривожлантириш жамғармаси маблағларининг **100 фоизи** бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларининг тиббиёт ходимлари фаолиятини баҳолаш мезонларидан келиб чиқиб, уларни рағбатлантиришга йўналтирилсин;

тажриба-синов лойиҳаси доирасида оилавий шифокорларни зарур тиббий буюмлар ва амбулатор шароитда даволаш учун дори воситалари билан таъминлаш мақсадида Сирдарё вилояти соғлиқни сақлаш соҳасига ажратилаётган маблағларнинг **5 фоизидан** кам бўлмаган миқдорда кўшимча маблағ ажратсин. Бунда ушбу маблағлар Соғлиқни сақлаш вазирлигининг марказлашган тадбирлари учун ажратилган маблағлар ҳисобидан молиялаштирилсин;

Жамғарма фаолиятини ташкил этиш учун зарур маблағларни асослантирилган ҳисоб-китоблар бўйича **2020 йилда** Давлат бюджети параметрларида соғлиқни сақлаш соҳаси учун назарда тутилган маблағларнинг чекланган миқдорлари доирасида ажратсин ва **2021 йилдан**

бошлаб ҳар йили тегишли йил учун бюджет параметрларида назарда тутсин;

Жамғармага 3 та хизмат автотранспорти, шу жумладан, 2 та шахсан бириктирилган энгил автомобиль ва 1 та навбатчи микроавтобус сотиб олиш ва сақлашга лимит ажратсин.

11. Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда Жамғарма учун Тошкент ва Гулистон шаҳарларида бино ажратилишини таъминласин.

12. Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги (Ш. М. Садиқов):

Сирдарё вилояти тиббиёт муассасаларининг ўтказувчанлиги юқори бўлган оптик толали алоқа линиялари орқали Интернет тармоғига уланишини;

Жамғармани белгиланган тартибда зарур алоқа воситалари, шу жумладан, ҳукумат алоқаси билан таъминласин.

13. Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев) манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида таклифлар киритсин.

14. Мазкур қарорнинг алоҳида бандлари ижросини самарали ташкил этиш юзасидан харажатлар режаси 6-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

15. Мазкур қарорнинг ижросини самарали ташкил этишга маъсул ва шахсий жавобгар этиб соғлиқни сақлаш вазири А. М. Хаджибаев, соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари А. Ш. Иноятов ва Сирдарё вилояти ҳокими Ф. Ф. Мирзаев белгилансин.

Қарор ижросини ҳар чоракда муҳокама қилиб бориш, ижро учун маъсул идоралар фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири А. Н. Арипов ва Ўзбекистон Республикаси Президенти маслаҳатчисининг биринчи ўринбосари Л. Н. Туйчиев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

Тошкент шаҳри,
2020 йил 12 ноябрь

Ш. МИРЗИЁЕВ

ЗДОРОВЬЕ НАРОДА – БЕСЦЕННОЕ БОГАТСТВО

По инициативе главы нашего государства проводятся полномасштабные реформы системы здравоохранения, направленные на повышение доступности населения к качественной и эффективной медицинской помощи.

Одной из составляющих реформ системы здравоохранения является преобразование первичной медико-санитарной помощи в регионах, улучшение инфраструктуры села и создания основ для положительных изменений амбулаторной службы на селе.

Показательным тому примером служит открывшееся на днях современное здание Ташкентской районной центральной больницы столичной области, где отныне смогут одновременно проходить стационарное лечение 145 человек. Об их здоровье будут заботиться опытные врачи и медицинские работники из числа хирургов, терапевтов, лор-врачей, педиатров, ортопедов и других. При поддержке Министерства здравоохранения ле-

чебное заведение оснащено современным медицинским оборудованием и приборами.

Х. УБАЙДУЛЛАЕВ, Фото автора.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ**БИРЛАМЧИ ТИББИЙ-САНИТАРИЯ ЁРДАМИ МУАССАСАЛАРИ
ФАОЛИЯТИГА МУТЛАҚО ЯНГИ МЕХАНИЗМЛАРНИ ЖОРИЙ
ҚИЛИШ ВА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИДА ОЛИБ
БОРИЛАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАР САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА
ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА**

Соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш доирасида бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишнинг замонавий тизимини шакллантириш, касалликларни профилактика қилиш ва барвақт аниқлаш, малакали тиббий кадрларни тайёрлаш, соҳага янги бошқарувни жорий қилиш борасида муайян ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Шу билан бирга, дунёда эпидемиологик хавф-хатарлар тобора кучайиб бораётгани касалликларга қарши курашиш фаолиятидаги ёндашувларни, ҳозирги мураккаб шароит ва орттирилган тажрибалардан келиб чиқиб такомиллаштиришни талаб этмоқда, айниқса, уларнинг профилактикаси, эрта аниқлаш, тўғри ташхислаш ҳамда даволашда бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасалари иш услубларини қайта кўриб чиқиб, соғлиқни сақлашни ташкил этишнинг мутлақо янги тизимини жорий этиш зарур.

Аҳолига бирламчи тиббий-санитария ёрдами кўрсатишнинг сифати, самарадорлиги ва оммабоплигини ошириш, тиббиёт ходимларининг жамиятдаги ўрни ва мақомини кучайтириш, соғлиқни сақлаш тизимида олиб борилаётган ислоҳотлар самарадорлигини сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш мақсадидан:

1. Қуйидагилар соғлиқни сақлаш тизимини бугунги босқичда ислоҳ қилишнинг энг муҳим йўналишлари деб ҳисоблансин:

мавжуд куч ва воситаларни жалб қилган ҳолда, энг аввало бирламчи тиббий-санитария ёрдами ҳар томонлама мустақамлаш, тиббий профилактика ва патронаж тизимининг мутлақо янги тизимини жорий қилиш, соғлом турмуш тарзини шакллантириш ва аҳоли жамоат саломатлигини таъминлашнинг маҳаллалар ва аҳоли хонадонлари даражасига қараб оладиган яхлит тизимини яратиш, бу борада авваламбор соғлом турмуш тарзи ва жисмоний фаолликни оширишни тизимли ташкил этиш ҳамда кенг тарғиб қилиш;

соҳада етук ва чуқур билимга эга кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва малакасини оширишда рақобат муҳитини яратиш, илғор хорижий тажрибага асосан ходимларни касбий ривожлантиришнинг самарали тизимини шакллантириш, тиббиёт илм-фанини ривожлантириш орқали жойлардаги тиббий ёрдамнинг самарадорлиги, сифати ва оммабоплигини ошириш;

тиббиёт ходимларининг жамиятдаги ўрни ва мақомини кучайтириш, халқимиз ўртасида уларга нисбатан ҳурматни ошириш, ушбу касб эгалари учун муносиб меҳнат шароитини яратиш ва даромадини кўпайтириш, шунингдек, уларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш бўйича аниқ амалий чора-тадбирларни амалга ошириш; соҳага замонавий менеж-

ментини жорий этиш, бошқарув жараёнидаги ортиқча ва бюрократик тартиб-тамоийларни қисқартириш, соғлиқни сақлашни молиялаштириш тизимининг самарадорлигини ошириш ҳамда рақамли тиббиётни такомиллаштириш.

2. Қуйидагиларни назарда тутиб, такомиллаштирилган тиббий профилактика ва патронаж хизмати жорий қилинсин:

аҳоли уларнинг саломатлик ва физиологик ҳолатидан келиб чиқиб, тегишли гуруҳларга (таянч, паст хавф гуруҳи, ўрта хавф гуруҳи, юқори хавф гуруҳи ва бошқалар) бўлинади;

аҳоли гуруҳ мансублигига кўра белгиланган муддатларда тиббий кўриклардан ўтади ва саломатлиги даврий кузатувга олинади;

мустақил равишда тиббиёт муассасасига кела олмайдиган беморлар доимий кузатувга олинади ҳамда уйига борган ҳолда уларга тиббий хизмат кўрсатилади ва индивидуал патронаж амалга оширилади;

профилактик кўриклар ўрнига ҳудуднинг ўзига хос хусусиятлари ва аҳолининг гуруҳга мансублигидан келиб чиқиб, муайян касалликлар бўйича даврий тиббий скрининг текширувлари ўтказилади;

патронаж кўрикларини мақбуллаштириб, янгиланган мақсадли патронаж тизими жорий қилинади;

умумий амалиёт шифокори мутахассислиги оилавий шифокор этиб қайта номланади, шунингдек, тиббиёт олий таълим муассасаларидаги фан дастурлари оилавий шифокор тайёрлашга мослаштирилади;

туман (шаҳар) кўп тармоқли марказий поликлиникалари ва вилоят шифохоналарига белул тиббий ёрдам кўрсатилиши учун йўлланма бевосита оилавий шифокор томонидан бериллади;

бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларида дори воситалари ва тиббий буюмларга имтиёзли рецептлар ёзиб бериш бевосита оилавий шифокор томонидан амалга оширилади;

оилавий шифокорга ёрдам берадиган терапия, педиатрия, акушерлик, патронаж бўйича ўрта тиббиёт ходимларидан иборат бўлган "тиббиёт бригадалари" ташкил қилинади;

профилактика инспекторлари маҳаллаларда соғлом турмуш тарзини тарғиб қилишда оилавий шифокорларга кўмаклашди, фуқароларнинг кечки сайрлари ва спорт ўйинларининг хавфсиз ўтказилишини ташкил қилади. Бунда, профилактика инспекторлари маҳаллалардаги аҳолининг саломатлик кўрсаткичларига қараб ҳар 6 ойда маҳаллий бюджет маблағлари ва бошқа манбалар ҳисобидан рағбатлантирилади;

"тиббиёт бригадалари" ўзларига бириктирилган ҳудудларда оилалар ва фуқаролар кесимида "тиббий харита"ни шакллантиради;

жойларда тиббий хизмат кўрсатишни соддалаштириш ва рақамлаштириш ҳамда ортиқча қоғозбозликни камайтириш мақ-

садида "тиббиёт бригадалари" махсус компьютер-планшетлари, мобил тиббиёт-диагностика воситалари билан таъминланади.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев):

Молия вазирлиги (Т. А. Ишметов, Ж. И. Абрўев), Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда ажратилган маҳаллий бюджет маблағлари доирасида йил якунига қадар такомиллаштирилган тиббий профилактика ва патронаж хизматининг 1-иловада келтирилган 26 та туман (шаҳар)ларда устувор равишда тўлиқ жорий қилинишини таъминласин;

йил якунига қадар аҳоли саломатлик ва физиологик ҳолатидан келиб чиқиб, аҳоли бўлинган гуруҳларнинг аниқ таснифини тасдиқласин;

такимлаштирилган тиббий профилактика ва патронаж хизматини босқичма-босқич республиканинг бошқа ҳудудларида жорий қилсин;

икки ҳафта муддатда "тиббиёт бригадалари"ни мобил тиббиёт-диагностика воситалари билан таъминлаш мақсадида уларнинг аниқ рўйхатини тасдиқласин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари икки ой муддатда:

маҳаллий бюджет маблағлари ҳисобидан "тиббиёт бригадалари"ни махсус компьютер-планшетлари ва мобил тиббиёт-диагностика воситалари билан таъминласин. Бунда, мазкур воситалар хариди Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган ягона техник талаблар асосида амалга оширилиши инобатга олинсин;

туман (шаҳар) тиббиёт бирламчиси билан биргаликда аҳолини хатловдан ўтказиб, уларни бирламчи тиббий-санитария муассасаларига бириктирсин.

3. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ:

2021 йил 1 январдан бошлаб қишлоқ врачлик пункти оилавий шифокор пункти деб, қишлоқ ва шаҳар оилавий поликлиникаси эса оилавий поликлиника деб қайта номланади. Бунда, ушбу чора-тадбирлар мавжуд штат бириктери доирасида амалга оширилади;

аҳоли сони ва маҳаллий заруриятдан келиб чиқиб, шунингдек, Соғлиқни сақлаш вазирлигининг рўйхатига мувофиқ оилавий шифокор пунктлари, оилавий поликлиникалар ва кўп тармоқли марказий поликлиникаларда туну-кун навбатчи тиббиёт ходими хизмат кўрсатади;

маҳаллада аҳолининг саломатлиги, ҳудуддаги касалликларнинг ўсиши, аҳолининг шифохоналарга ётиши, шошилинч тиббий ёрдам хизматида мурожаат қилиши ва бошқалар оилавий шифокорнинг фаолияти натижадорлигини баҳолаш кўрсаткичлари этиб белгиланади;

2021 йил 1 январдан бошлаб оилавий шифокор ва бошқа тиббиёт ходимлари фаолияти самарадорлиги бўйича янги рейтинг тизими жорий қилинади ҳамда

унинг натижаларига қараб ушбу ходимлар маҳаллий бюджетнинг кўшимча маблағлари ҳисобидан ҳар чорақда базавий ҳисоблаш миқдорининг 10 бараваридан 30 бараваригача миқдорда бир марталик пул мукофоти билан рағбатлантирилади;

туман (шаҳар) тиббиёт бирламчиси бошлиғи бир вақтнинг ўзида кўп тармоқли марказий поликлиника мудири ҳисобланади;

2021 йил 1 январдан бошлаб туман (шаҳар) тиббиёт бирламчиси бошлиғига ажратилаётган маблағлар доирасида, заруриятга қараб, тор соҳа шифокорлари штатларини мустақил белгилаш ваколати бериллади;

туман (шаҳар) тиббиёт бирламчиси фаолият дислокацияси бўйича кўп тармоқли марказий поликлиника биносида жойлаштирилади.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев) Молия вазирлиги (Т. А. Ишметов) ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги (Н. Б. Хусанов) билан биргаликда:

уч ой муддатда ушбу бандда кўрсатилган баҳолаш кўрсаткичларидан келиб чиқиб, оилавий шифокор ва "тиббиёт бригадалари" фаолиятини рағбатлантиришнинг дифференциал тизимини жорий қилсин;

2021 йил 1 апрелга қадар бирламчи тиббий-санитария ёрдами муассасаларининг янгиланган штат нормативларини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

4. 2021–2023 йилларда оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларни ташкил этиш жадвали 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин. Бунда кўшимча:

315 та оилавий шифокор пунктлари, шундан 2021 йилда – 100 та, 2022 йилда – 105 та ва 2023 йилда – 110 та;

52 та қишлоқда жойлашган оилавий поликлиникалар, шундан 2021 йилда – 17 та, 2022 йилда – 18 та ва 2023 йилда – 17 та;

33 та шаҳарда жойлашган оилавий поликлиникалар, шундан 2021 йилда – 7 та, 2022 йилда – 13 та ва 2023 йилда – 13 та ташкил этилади.

Қуйидагилар кўшимча оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларни ташкил этишнинг молиялаштириш манбалари этиб белгилансин:

Қорақалпоғистон Республикаси республика бюджети, вилоятлар, Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетлари маблағлари;

юрдик ва жисмоний шахсларнинг ҳомийлик хайриялари;

қонун ҳужжатлари билан таққиланмаган бошқа манбалар.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар

ва Тошкент шаҳар ҳокимлари кўшимча ташкил этилаётган оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникалар фаолиятини тўлиқ йўлга қўйиш, уларни малакали ходимлар билан таъминлаш ва мазкур Фармонда кўрсатилган чора-тадбирларни улар фаолиятига жорий қилиш бўйича шахсан масъул эканликлари белгилаб қўйилсин.

5. Белгилансинки, 2021/2022 ўқув йилидан бошлаб:

мавжуд эҳтиёждан келиб чиқиб Қарши давлат университети, Жиззах давлат педагогика институти, Навоий давлат педагогика институти ва Гулистон давлат университетида тиббиёт факультетлари ташкил қилинади, шу жумладан, уларда ва бошқа тиббий олий таълим муассасаларида етакчи хорижий тиббиёт факультетлари ташкил қилинади, шу жумладан, уларда ва бошқа тиббий олий таълим муассасаларида етакчи хорижий тиббиёт олий таълим ташкилотлари билан қўшма таълим дастурлари асосида ўқитиш тизими жорий қилинади;

тиббиёт олий таълим ташкилотларининг вилоят тиббиёт муассасалари, оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларда клиник базалари ташкил қилинади ва уларнинг битирувчи курс талабалари ушбу клиник базаларда ўқув амалиётини ўтади;

Абу Али ибн Сино номидаги Жамоат саломатлиги техникумлари ва тиббиёт коллежларида оилавий шифокорлар ёрдамчиларини тайёрлаш тизими жорий қилинади. Бунда Соғлиқни сақлаш вазирлиги Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилотининг тавсиялари ва таклифларини ҳисобга олган ҳолда техникумлар ва коллежларда оилавий шифокорлар ёрдамчиларини тайёрлашнинг мутлақо янги тизимини жорий қилади;

Абу Али ибн Сино номидаги Жамоат саломатлиги техникумлари ва тиббиёт коллежлари оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларга бириктирилади, уларнинг ўқувчилари ихтисослигидан келиб чиқиб ушбу муассасаларда амалиёт ўтади.

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари билан биргаликда мазкур бандда назарда тутилган чора-тадбирларни амалга оширсин.

6. 2021 йилдан бошлаб олис ва чекка ҳудудларда оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникалари шифокорлари учун "Қишлоқ шифокори" дастури жорий қилинсин.

Белгилансинки, "Қишлоқ шифокори" дастури доирасида:

тиббиёт олий таълим ташкилотини охириги 3 йил ичида таъминланган ва бошқа ҳудудда яшовчи шифокорлар олис ва чекка ҳудудларда жойлашган оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларига ишга қабул қилинганда уларга камида 3 йил ишлаб бериш шarti билан 30 миллион сўм миқдорида бир марталик пул маблағлари, уй-жойи бўлмаганларга эса 3 йил давомида хизмат уй-жойлари берилди ёки базавий ҳисоблаш миқдорининг 2 баравари миқдорида ҳар ойлик ижара тўловлари Давлат бюджетидан компенсация қилинади;

олис ва чекка ҳудудлар рўйхати Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланади;

(Давоми 5-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

БИРЛАМЧИ ТИББИЙ-САНИТАРИЯ ЁРДАМИ МУАССАСАЛАРИ ФАОЛИЯТИГА МУТЛАҚО ЯНГИ МЕХАНИЗМЛАРНИ ЖОРИЙ ҚИЛИШ ВА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ТИЗИМИДА ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН ИСЛОҲОТЛАР САМАРАДОРЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари томонидан олиб ва чекка ҳудудлардаги шифокорларга бўлган эҳтиёждан келиб чиқиб бўш шифокор иш ўринлари рўйхати тузилади ва мунтазам янгиланиб турилади;

мазкур бандда кўрсатилган имкониятлардан фойдаланиш учун шифокорлар билан Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари ўртасида шартнома тузиб борилади.

“Қишлоқ шифокори” дастурини молиялаштириш Қорақалпоғистон Республикаси республика бюджети ва вилоятлар маҳаллий бюджетлари ҳисобидан амалга оширилиши белгилаб қўйилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоят ҳокимликлари:

бир ой муддатда оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникалардаги шифокорларга бўлган эҳтиёжларни ва талабгорларни ҳар бир маҳалла кесимида аниқласин, уларга уй-жой ажратиш ва маблағ беришни таъминласин, шунингдек, уларни тиббиёт олий таълим муассасаларида тайёрлаш бўйича қабул параметрларини ошириш юзасидан Соғлиқни сақлаш вазирлигига тақдир қилсин;

туман ҳокимлари ва тижорат банклари билан бирга ипотека дастурлари асосида қурилаётган уй-жойларни аввало оилавий шифокор пунктлари ва оилавий поликлиникаларга ишга қабул қилинаётган шифокорлар учун ажратишни таъминласин.

Молия вазирлиги Соғлиқни сақлаш вазирлиги билан биргаликда мазкур бандда кўрсатилган чора-тадбирларни молиялаштириш учун келгуси йилда Давлат бюджетидан 20 миллиард сўмгача маблағ ажратсин.

7. Қуйидагилар тақиқлансин:

тиббиёт ходимларини хизмат мажбурияти билан боғлиқ

**(Давоми. Боши
4-бетда).**

бўлмаган барча турдаги ишларга жалб қилиш;

тиббиёт ходимларини уларнинг касбий фаолияти билан боғлиқ бўлмаган йиғилишлар ва бошқа тадбирларга жалб қилиш, уларнинг босма нашрларга мажбуран обуна бўлишини ташкил этиш.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари, туман ва шаҳар ҳокимлари, бошқа давлат органлари ва ташкилотлари раҳбарлари мазкур талаблар бузилган ҳолларда тегишли жавобгарликка тортилиши ҳақида қатъий огоҳлантирилсин.

Бош прокуратура (Н. Т. Йўлдошев) Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан биргаликда тиббиёт ходимларининг ҳуқуқ ва эркинликларини чеклаш ҳолатларини ўз вақтида аниқлаш ва бартараф этиш мақсадида қонун ҳужжатлари талабларига риоя этилиши устидан мунтазам равишда назорат тадбирларини ўтказсин ҳамда айбдор шахсларнинг жавобгарликка тортилишини таъминласин.

8. Белгилаб қўйилсинки: мулкчилик шаклидан қатъи назар ҳар бир корхона, муассаса ва ташкилот иш берувчиси ўз ходимларининг тиббий текширувдан ўтадиган куни ушбу тиббий жараёндан ўтишлари учун шахсан масъул ҳисобланадилар.

Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги (Н.Б. Хусанов) Давлат меҳнат инспекцияси томонидан ушбу талабларнинг иш берувчилар томонидан риоя қилиниши устидан тизимли назорат ўрнатилиши, зарур ҳолларда, уларни бузган мансабдор шахсларга нисбатан қонунчиликда белгиланган тартибда таъсир чоралар кўрилишини таъминласин.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши тегишли соҳа ва ташкилот касаба уюшмаларини жалб қилган мазкур бандда кўрсатилган чора-тадбирлар

ни амалга оширишда ходимлар ва ишчиларнинг меҳнатига оид, бошқа ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ифодалаш ҳамда химоя қилишда самарали жамоатчилик назоратини амалга ошириш тавсия этилсин.

9. 2021 йил 1 январдан бошлаб босқичма-босқич иш ўринларини меҳнат шароитлари ва асбоб-ускуналарнинг ишчи ва хизматчиларга жараҳат етказиш хавфлиги юзасидан аттестациядан ўтказиш ўрнига меҳнат шароитларини махсус баҳолаш тизими жорий этилсин.

Белгилаб қўйилсинки: махсус баҳолаш жараёнида биринчи навбатда иш ўринларидаги хавфли ва зарарли омилларнинг ходим саломатлиги даражасига таъсирини бартараф этишга қаратилади;

махсус баҳоловчи ходимлар таркибига олий маълумотга эга бўлган меҳнат гигиенаси мутахассиси мажбурий тарзда киритилди;

махсус баҳолаш фақатгина штат бирлигидаги ходимларида махсус баҳолаш бўйича ишларни бажариш ҳуқуқига эга бўлган гувоҳномаси мавжуд ташкилот (юридик шахслар) томонидан амалга оширилади.

Вазирлар Маҳкамаси: махсус баҳолаш тизимининг 2021–2023 йиллар мобайнида тўлиқ жорий қилинишини таъминласин;

2021 йил 1 январга қадар меҳнат шароитларини махсус баҳолаш бўйича маълумотларни киритиш ҳамда таҳлил қилиш механизмини жорий қилиш учун ягона электрон платформа базаси яратилишини ва 2021 йил 1 февралга қадар унинг тўлиқ ишга туширилишини таъминласин.

10. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти томонидан 2014 йилда Паллиатив тиббий хизматни ривожлантириш бўйича махсус резолюция қабул қилинганлиги инобатга олинсин.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. Ш. Иноятов, Э. И. Баситханова) Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти ва ЮНИСЕФнинг экспертларини жалб қилган ҳолда, Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги ва бошқа манфаат-

дор ташкилотлар билан биргаликда 2021 йил 1 майга қадар Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021–2025 йилларда Ўзбекистонда паллиатив тиббий хизматни ривожлантириш концепциясини мақсадли кўрсаткичлар (индикаторлар) ҳамда уни амалга оширишга доир йиллар бўйича “Йўл харитаси” билан биргаликда тасдиқлашни назарда тутувчи қарори лойиҳасини белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

11. Коррупцияга қарши курашиш агентлиги (А. Э. Бурхонов) Соғлиқни сақлаш вазирлиги (А. М. Хаджибаев) билан биргаликда бир ой муддатда соғлиқни сақлаш тизимида “Коррупциясиз соҳа” лойиҳасини амалга ошириш дастурини ишлаб чиқсин. Бунда, ҳар бир оилавий шифокор пункти, оилавий поликлиника ва шифохонанинг кириш жойларида коррупциянинг олдини олишга қаратилган чақириқлар, “ишонч телефонлари” ва бошқа тарғибот материаллари жойлаштирилсин.

12. “Ўзбеккино” Миллий агентлиги Республика Маънавият ва маърифат маркази, Маданият вазирлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси билан биргаликда соғлиқни сақлаш соҳасидаги ислохотларнинг мазмун-моҳиятини жамоатчиликка тўғри етказиш мақсадида тиббиёт ходимларининг касбини улуғловчи видеороликлар, илмий-оммабоп кўрсатувлар, бадиий ва ҳужжатли фильмларни ишлаб чиқсин, телевидение орқали доимий намоиш қилсин ҳамда ижтимоий реклама сифатида уларни телевидение ва радиоканалларда жойлаштирсин.

Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси ушбу Фармоннинг мақсад ва вазифаларини оммавий ахборот воситаларида кенг ёритиш ишларини ташкиллаштирсин.

**Ўзбекистон Республикаси
Президенти**
Тошкент шаҳри,
2020 йил 12 ноябр

Ш. МИРЗИЁЕВ

По воле судьбы, из-за своей болезни, я попала в Распределительный центр на базе «Узэкспоцентра», предназначенный для постановки точного диагноза и оказания необходимой первой помощи лицам с подозрением на COVID-19.

Попав туда, я была в большом смятении из-за страха и неизвестности. Когда я зашла в Приемное отделение, меня встретили врачи - Биллора и Хумаюн. К сожалению, их фамилии я не знаю. Осмотрев, Биллора с улыбкой начала меня успокаивать, что все будет хорошо, чтобы я не беспокоилась. А Хумаюн сказал, что все не так страшно, и что я скоро выздоровлю. От этих теплых слов мне стало легче на сердце. Они проводили

Благодарственное письмо

ВАШ ТРУД БЕСЦЕНЕН !

меня в палату, и я с этого момента почувствовала внимание и заботу. Санитарка сразу постелила мне чистое белье. Не успела я лечь, как Хумаюн осмотрел меня и сделал назначения. С этого дня началось мое лечение. Когда я осмотрелась и пошла в туалетную комнату, я была приятно удивлена чистотой и порядком в туалете.

На протяжении всего времени пока я лечилась в Центре, я увидела чуткое отношение к больным. Главврач больницы каждое утро делала обход, любезно интересуясь состоянием каждого больного. Весь медицинский персонал трёх смен

очень чуткие и обходительные. Такие врачи как Хуршид, который вступал на дежурство в 17.00 и работал до 01.00 ночи, медсестра Умида и санитар Окил, которые приступали к смене в 17.00 и работали до 01.00 ночи, а так же врач Рустам, медбрат Расул, у которых смена начиналась в 01.00 и продолжалась до 08.00 утра работали самоотверженно. Особо хочу отметить санитарку Мархабо, которая с улыбкой на лице добросовестно исполняла свои обязанности. Большое спасибо всем санитаркам, которые старательно и с любовью относятся к своей работе!

А так же хочу отметить начальника охраны Ровшана и охранника Гиеса, которые в любой момент приходили на помощь. Даже когда у меня перестал работать электроцист, Гиес сразу привел электриков, и за 5 минут неполадки были устранены.

Должна отметить, что руководство Центра вложило огромный труд в организацию четкой и налаженной работы, отобраны квалифицированные сотрудники. Это дано не каждому. Я хочу выразить свою огромную благодарность министру Министерства Здравоохранения Республики Узбекистан, Директору «Узэкспоцентра», главному Распределитель-

ного центра, всему медицинскому персоналу и всем работающим здесь. Спасибо вам большое за профессионализм, ответственное отношение к работе, уважительное и очень внимательное обращение с пациентами, за нелёгкий, но такой важный труд!

Особую благодарность ещё раз хочу выразить врачам Биллоре и Хумаюну, которые на протяжении моего лечения поддерживали меня и морально, что очень важно при лечении такого опасного заболевания. Благодарю их Родителей за воспитание таких замечательных детей. Спасибо Богу всегда благоволит их! Живите долго! Удачи и радости всем вам!

**С огромным уважением,
Х. АБУБАКИРОВА,
г. Ташкент.**

Халқаро анжуман

ЯНГИ СТРАТЕГИЯ ДУНЁ МУТАХАССИСЛАРИ НИГОҲИДА

Жорий йилнинг 13-14 ноябрь кунлари Республика ихтисослаштирилган Кардиология илмий-амалий тиббиёт марказида «Ўзбекистонда юрак қон-томир касалликларидан касалланиш ва ўлим ҳолатларини камайтиришнинг янги стратегияси» мавзусига бағишланган халқаро онлайн илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Видеоконференц алоқа тарзида ўтказилган анжуманда Польша, Швейцария, Россия, Беларуссия, Грузия, Озарбайжон, Қозоғистон каби хорижий давлатлардан етакчи кардиолог олимлар ўз тақдироти билан иштирок этдилар.

Анжуман кун тартибида юрак қон томир касалликларини диагностикаси, касалликларни дори воситалари ва жарроҳлик усули билан даволашда инновацион ёндашув масалаларида хорижий ва мамлакатимизнинг етакчи олимларининг маърузалари тингланган ва хорижий мутахассислар иштирокида маҳорат дарслари ўтказилди. Жумладан, Республика ихтисослаштирилган Кардиология илмий-амалий тиббиёт маркази директори Хуршид Фозилов ўз маърузасида Ўзбекистон кардиологиясининг ўтмиши, бугуни ва эртаси ҳамда бу борада эришилган ютуқлар тўғрисида маъруза қилди. Таъкидландики, ҳозирги кунда бутун дунёда, айниқса, ривожланган мамлакатларда юрак қон-томир касалликлари билан касалланиш, бунинг оқибатида юзага келадиган ногиронлик ва ўлим ҳолатлари юқорилигича қолмоқда. Бунга асосий сабаб, глобаллашув давридаги руҳий зўриқиш, кам ҳаракатлилик – гиподинамия, ёғли, холестеринга бой овқатларнинг кенг истеъмоли ва шу каби омиллар дунё олимлари томонидан таъкидланган. Айниқса, ҳозирги пандемия шароитида коронавирус ўтказган беморларда асосан сурункали касалликларининг авж олиши ва улар оқибатида ўлим ҳолатлари кўпаймоқда. Охирги йилларда мамлакатимизда тиббиёт соҳасини янада ривожлантиришга, жумладан кардиология соҳасини жаҳон андозаларига мос равишда кўтаришга Президентимиз томонидан кўрсатилаётган эътибор, юрак қон-томир касалликларини эрта аниқ-

лаш, даволаш ва диагностика қилишга қаратилган чора-тадбирлар ижроси энг муҳим устувор вазифалардан бири бўлиб келмоқда. Ҳозирги кунда Республикаимиз тиббиёт муассасалари жаҳон андозаларига жавоб берадиган тиббий асбоб-ускуналар билан жиҳозланди, юқори технологик даволаш ва диагностика усуллари амалиётга кенг жорий этилди. Республика ихтисослаштирилган Кардиология илмий-амалий тиббиёт марказида ихтисослаштирилган 12 та бўлим, шу жумладан Рентгенэндоваскуляр жарроҳлик бўлими, юракнинг мураккаб аритмияларини жарроҳлик усули билан даволаш бўлими, кардиожарроҳлик бўлимлари фаолият юритаяпти ва аҳолига жаҳон андозаларига мос равишда юқори технологик, замонавий тиббий ёрдам кўрсатилаёпти. Бугунга келиб, марказда беморларда коронароангиография – юрак тожсимон артерияларининг торайган қисмларини аниқлаш, уларга стент (найча) ўрнатиш, юракнинг мураккаб аритмияларини электрофизиологик усулда диагностика ва даволаш – радиочастотали абляция (РЧА) ва юрак блокадаларида электрокардиостимулятор ўрнатиш, юрак ишемикасаллигининг оғир турларида аорта коронар шунтлаш (АКШ), юрак порокларини жарроҳлик усули билан тиклаш, юрак клапанларини протезлаш каби очиқ усулдаги мураккаб операциялар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Ҳозирда бундай юқори технология даволаш усули вилоятларда ҳам йўлга қўйила бошлади. Наманган, Фарғона, Хоразм, Самарқанд, Бухоро, Навоий, Қашқа-

дарё вилоятларида коронарография ва стентлаш амалиёти йўлга қўйилди. Эндиликда Жиззах ва Сирдарё вилоятларида ҳам ангиограф ускунаси ўрнатилиб, бундай юқори технологик усул ёрдамида даволанишдан вилоят аҳолиси ҳам баҳраманд бўлади. Марказда ташкил этилган юракнинг мураккаб аритмияларини электрофизиологик усулда диагностика ва даволаш бўлимида яна бир юқори технологик усул – радиочастотали абляция (РЧА) ва юрак блокадаларида электрокардиостимуляция (ЭКС) усуллари амалга оширилмоқда. Ҳозирда радиочастотали абляция усули – кардиологик беморларни даволашда қўлланиладиган халқаро стандартларга мос келувчи юқори технологик усул ҳисобланади. Шуни қайд қилиш керакки, бундай операциялар Марказий Осиёда илк бор ушбу марказда ўтказилган бўлиб, шу кунгача юзлаб беморлар бундай оғир дарддан бутунлай фориғ бўлди. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, марказда амалга оширилаётган юқори технологик даволаш усуллари сони, сифати ва қўламли йилдан йилга ортиб бораёпти. Булар сирасига коронар томирларга биоэрувчан каркас – стент ўрнатиш, юрак клапанларини эндоваскуляр усулда протезлаш, юрак қоринча ва бўлмачалари тўсиғидаги туғма нуқсон – тешикларни кўкрак қафасини очмасдан, периферик томирлар орқали кириб, окклюдер ёрдамида берктириш, АКШ операциясини ишлаб турган юракда амалга ошириш ва бир неча шунт қўйиш, бир вақтнинг ўзида юракда 2 ва ундан ортиқ ўта мураккаб операцияларни ўтказиш, яъни АКШ + юрак клапанларини протезлаш + юрак мушаклари деворини пластика қилиш + юрак қоринча ва бўлмачалари ичидан ивиб қолган тромбни олиб ташлаш, бўлмачалар ҳилпиллашида РЧА, мураккаб юрак етишмовчилигида, дилатацион кардиомиопатияда ресинхронизирловчи терапияни амалга

ошириш (СРТ) каби ўта мураккаб операциялар қиради. Марказни тиббий технологиялар билан жиҳозлаш учун Давлатимиз томонидан катта маблағ ва чет эл сармояси ажратилди. Бу, ўз навбатида, беморларга кўрсатилаётган замонавий даволаш усуллари қўламини оширишга, яна янги даволаш усуллари татбиқ этиш имконини беради.

Марказимизда хорижий кардиологик клиникалар билан ҳамкорлик алоқалари кенг йўлга қўйилган. Жумладан, ёш шифокорлар Россия, Жанубий Корея, Швейцария, Польша каби хорижий давлатларнинг етакчи кардиологик клиникаларида ўз малакаларини ошириб келдилар. Хусусан, Алмазов номли Санкт-Петербург кардиология маркази билан тузилган шартномага асосан марказимизнинг бир гуруҳ иқтидорли мутахассислари юрак қон-томир касалликларини замонавий, юқори технологик усулда даволаш бўйича малакаларини ошириб қайтдилар. Шунингдек, Москва, Новосибирск, Томск кардиология марказларининг олимлари, Польша, Швейцария, Жанубий Кореялик мутахассислар бизнинг марказга келиб, ўзаро тажриба алмашдилар, маҳорат дарсларини ўтказдилар. Кардиология марказида малакали кадрлар тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор берилди. Марказда ташкил этилган клиник ординатура курсларида ҳар йили 25 нафардан ортик кардиолог мутахассис тайёрланади. Охирги ўн йилликда марказда 300 нафардан ортик кардиолог тайёрланиб, ҳозирда улар мамлакатимизнинг турли даволаш муассасаларида хизмат қилишмоқда. Кардиология марказида хорижий мамлакатларда хизмат қилаётган маҳаллий

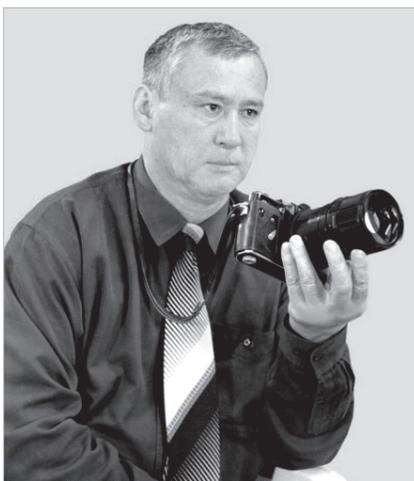
кадрларни Ватанга қайтариш бўйича ҳам муайян ишлар амалга оширилаёпти. Ҳозирги кунда Бакулев номли Россия юрак қон-томир хирургияси марказидан т.ф.д. Б. Амиркулов, т.ф.д. Р. Ярбеков, С. Омонов, Ш. Қодиров, М. Нодиров ва бошқалар Ўзбекистонга таклиф қилинди ва Республика кардиология марказида ўз фаолиятларини давом эттирмоқда. Кардиология соҳасида қўлга киритилган ютуқлар, замонавий, юқори технологик даволаш ва диагностика усуллари Республикаимиз ҳудудларига, тиббиётнинг қуйи бўғинларига татбиқ этиш мақсатида марказнинг етакчи олимлари томонидан маҳорат дарслари амалга оширилмоқда. Кардиология марказида юрак қон-томир касалликларини олдини олиш, эрта аниқлаш, ва мукамал даволашга қаратилган кенг қамровли профилактик тадбирлар амалга оширилаёпти. Шуни алоҳида қайд қилиш керакки, ҳозирги кунда юрак қон-томир касалликларини даволаш ва диагностикасида қўлланиладиган юқори технологик усуллар – коронарография, стентлаш амалиёти, юрак клапанларини протезлаш республика ҳудудларида ҳам йўлга қўйилди. Очик усулда юракда ўтказиладиган, Аортокоронар шунтлаш, клапанларни протезлаш, электро-стимуляторлар ўрнатиш каби мураккаб юрак операциялари Хоразм ва Наманган ва Қашқадарё вилоятларида муваффақиятли амалга оширилмоқда. Бу ўз навбатида беморларни марказга ёки хорижий клиникаларга бориб даволашни учун сарфланадиган ортиқча харажатлардан халос этмоқда.

Анжуман доирасида Ўзбекистон кардиологлар ассоциациясининг келгусида амалга оширадиган ишлари, хорижий олимлар билан ҳамкорликдаги илмий изланишлари муҳокама қилинди.

Ҳамидулла ТОШПҮЛАТОВ, Республика ихтисослаштирилган Кардиология илмий-амалий тиббиёт маркази бўлим бошлиғи.

Эътироф

КАСБИНИ ЭЪЗОЗЛАГАННИ ЭЛ ЭЪЗОЗЛАЙДИ

кимсалар ҳаёти эса нурсиз, маъносиз ўтади. Баъзан, мол-дунёси беҳисоб, амал-лавозими юқори бўлган кишига нисбатан оддий сурачига айланган. Қаҳрамонимизнинг ўзига хос томони шундаки, унинг катта арҳиви мавжуд. Шу кунгача олинган сурачлар, видеоларҳаларни тизимга солиб, мавзулаштириб, тўплаб келди. Унинг учун бу – бойлик, институт учун бебаҳо тарихдир. Одилжон ака ўтган асрнинг 90-йилларида номзодлик, докторлик диссертацияларини ҳимоя қилган бир қатор олимлар, масалан, профессор Қ. Худойбердиев, доцентлар Б. Маматов, У. Рустамов каби устозларга диссертацияни ҳимоя қилиш жараёнида намойиш этиладиган слайдлар, стенография ва видеотасмаларни ҳам тайёрлаб берди. Одилжон аканинг касби шундайки, давр, тараққиёт талабларига кўра ўз устида доимий ишлаши, техника янгиланганидан, албатта, бохабар бўлиши даркор. У соҳадаги янгидан-янги техника воситалари билан ишлашни пухта ўрганган. Компьютер, принтер, интернет билан ишлашда маҳоратга эришган. Бу борада у кўпчилик ёшларга ҳам ўрнақдир. Одилжон аканинг бахти шундаки, у аҳил ва ибратли оилада ўсиб-улғайди, яхши инсонлар (ота-она)нинг тарбиясини олди. Кейинчалик олижаноб касб эгалари – шифокорлар жамоасида соғлом муҳитда ишлаб, элга танилди. Бахтли оила бошлиғи, 2 нафар фарзандга ота, 6 нафар набиранинг бобоси бўлган Одилжон акани бугун институт жамоаси, олдинги битирувчилар, йигирма беш, ўттиз, ҳатто ўттиз беш йиллик учрашувга келган собиқ талабалар ҳам танийдилар, эслайдилар, ҳалол, меҳнаткаш, касбига садо-

қатли инсон сифатида эътироф қиладилар. Бизнинг ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси институт ҳаётининг ажралмас таркибий қисми бўлиб, ижтимоий-сиёсий тадбирларнинг фаол иштирокчиси ҳисобланади. Кўп йиллар давомида Одилжон аканинг қизгин фаолиятининг шохиди бўлиб келмоқдамиз. Туманда ўтган тадбирларнинг бирида суҳбат давомида шу инсон ҳақида мақола ёзиш гоёси пайдо бўлди. Мақолага материал тўплаш асносида: «Агар ҳаётингизни қайтадан бошласангиз, яна шу касбни танлармидингиз?» – деб сўрадим. Шунда у: «Фақат шу касбни танлардим. Касбимга меҳр қўйиб, кам бўлганим йўқ. Улуғ даргоҳда иззат-хурматга эришдим. Эл-юртга қўшилдим. Оила боқдим. Ҳаётимдан, касбимдан мингдан-миг розиман». Ушбу йилда бу камтарин инсон, аммо энг эзгу касб эгаси – шифокорлар тайёрлаб берадиган кутлуғ даргоҳда ўз ўрнини топган Одилжон ака ўроқов 60 ёшни қаршиламақда. Одилжон акага соғлиқ-саломатлик, ижодий ишларига янада ривож тилаймиз. Зеро, тарихни нафақат буюк шахслар, ёрқин сиймолар, балки оддий инсонлар ҳам яратади.

Фурсатдан фойдаланиб, «Ўзбекистонда соғлиқни сақлаш – Здравоохранение Узбекистана» газетаси жамоаси ҳам Одилжон ўроқовни кутлуғ ёши билан самимий муборабод этади.

Барнохон БАТИРОВА, Андижон давлат тиббиёт институти ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси доценти.

Вилоятимизнинг турли ҳудудлари ва шифо масканларига ижодий сафар, тадбир ҳамда оммавий сайллар муносабати билан ташриф буурганимизда сафимизда Одилжон ака ҳам бўлиб, борган жойимиздаги кутиб олгувчилар «Э, ўзимизнинг Одилжон ака-ку?» деб қарши олишади. Бир инсонни шунчалар таниб, самимий суҳбатлашишлари атрофдагиларни ажиб ҳайратда қолдиради. Қизғин шундаки, у юртдошларимизнинг ҳар бири саволига «Албатта, тайёрлаб бераман» дея жавоб қайтаради...

Инсон тақдири мисоли бир китоб бўлиб, айрим кишилар ҳаёти сермазмун, айрим

Мутахассис тавсияси

ГЕПАТИТ «А» - «ИФЛОС ҚЎЛЛАР» КАСАЛЛИГИ

Бугунги мавзумиз болалар ўртасида тез-тез учраётган Гепатит А касаллиги келиб чиқиши сабаби, олдини олиш йўллари ҳақида.

Гепатит «А» касаллигини «ифлос қўллар» касаллиги деб аталиши бежиз эмас. Бу касаллик вируси юқишида шахсий гигиенага тўла риоя этмаслик, тозалик, озодаликка етарли эътибор бермаслик, қайнатилмаган сув ичиш асосий сабаб бўлади. Гепатит «А» юқиши олдини олишнинг осон йўли эмлашдир. Болани боғчага, мактабга беришдан олдин албатта эмлатиш керак. Ота-оналарга бу ҳақда тарғиб қилишда патронаж ҳамшираларнинг роли катта. Бундан ташқари, ҳар гал оила кўригига борганингизда хонадонда қайнатилган сув ичиладими, тозалик, озодалик муҳити талаб даражасидами, бунга ҳам эътиборли бўлишингиз лозим.

Аввало айтиш жоизки, гепатит «А» нинг илк аломатлари қандай намоён бўлади? Болада ҳолсизлик ва чарчоқ кузатилади, иштаҳаси бўлмайди. Иситма чиқиши, ичи кетиши мумкин. Гепатит «А» да ҳар доим ҳам танага сариклик уриб

чиқмайди, баъзи ҳолатларда сариксиз кечиши мумкин. Ана шуниси нисбатан хатарли, чунки, ота-она болам шамоллади ёки диарея бўлди, деб ўз билганича даволаб, беморнинг аҳволини янада оғирлаштиради. Бу бошқаларга вирус юқиши хавфини ҳам ортттиради. Гепатит «А» билан хасталанган болаларни жисмоний машғулотларга жалб этиш мумкинми деган саволнинг туғилиши табиий. Гепатит «А» нинг оғир шаклини ўтказган беморлар уч ойгача жисмоний тарбия, навбатчилик, транспортда узоқ юришни талаб этувчи ортикча ҳаракатлардан чекланиши лозим. Шунингдек, хонадон шароитида ҳам уларни тўғри овқатлантириш, дам олиши учун қулай шароит яратиш, оғир жисмоний ишлардан озод этиш керак.

Баъзилар жигар касалликларини даволашда дори-дармонлар ўрнига табиий гиёҳлар ичиш яхши фойда беради, деб ўйлайди. Шу ўринда айтишим лозимки, бу албатта, нотўғри. Жигар касаллигини асосан вируслар келтириб чиқаради. Шу боис беморни чуқур текширувдан ўтказиб, вирус турини аниқлаб аниқ даво чораларини кўрмагунча, жигар тикланмайди, аксинча, касаллик ривожланиб бораверади. Махсус даво курсларини тўлиқ қабул қилиб бўлгач, кейинчалик профилактика мақсадида шифокор тавсияси асосида табиий гиёҳлар ичса бўлади.

Одамлар орасида туя сути кўплаб оғир касалликлар, жумладан, жигар циррози даво бўлади, деган тушунча бор. Афсуски, туя сутининг циррози ёки бошқа оғир касалликларни даво-

лашда самара бериши тиббиётда исботланмаган. Қолаверса, хомлигича ичилган сут бошқа касалликларни ҳам келтириб чиқариши мумкин. Масалан, бруцеллез юқиши хавфи ортади. Боз устига катта ёшли одамларда сутни ҳазм қилувчи ферментлар йўқлиги туфайли сутнинг ҳазм бўлиши қийинлашиб ичак дам бўлади. Аллергик реакциялар келиб чиқиши мумкин.

Тиббиётимизга «Гепатит С» ни даволашда замонавий дори-дармонлар кириб келгани ҳақида янгиликлар тарқалмоқда. Тўғри, тиббиётимизнинг бу ютуғи жуда ажойиб янгилик бўлди. Чунки «Гепатит С»ни эмлаш учун вакцина йўқ. Бироқ эндиликда бу касалликни тўлиқ даволаш имкони юзага келди. Ҳозирда давлат ҳисобидан хориждан бундай дори-дармонлар сотиб олиб келиниб, имтиёзли гуруҳдаги беморлар даволанапти. Муолажалар 3 ой давом этади. Шу муддат давомида беморлар шифо топиб, соғлом ҳаётга қайтмоқда.

«Гепатит В» вируси ва унга қарши олиб борилаётган профилактика ва даволаш ишлари самаралари ҳақида сўз юритадиган бўлсам, маълумки, мамлакатимизда 2000 йилдан буён «Гепатит В» га қарши эмлаш ишлари тизимли ташкил этиляпти. Натижада эмланган болалар ўртасида ушбу касаллик деярли қайд этилмапти. Бироқ катта ёшли аҳоли орасида бу касаллик учраб турибди. «Гепатит В» асосан қон орқали юқади.

Шу ўринда айтишни истардимки, Гепатит В нинг олдини олишнинг ҳам самарали йўли эмлашдир. Катта ёшли аҳоли ҳам бу вакцина билан эмланиши мумкин. Чунки инсон ҳаёти давомида бир неча бор стоматология ёки бошқа тиббий муолажалар-

дан фойдаланади. Қолаверса, гўзаллик салонлари хизматидан фойдаланиш ривожланиб бора-япти, бунда баданга санчилувчи жиҳозлар ҳам ишлатилади. Бу жараёнда вирус юқмаслигидан ҳеч ким кафолатланмаган. Эмлаш эса вирусга қарши мустақам иммунитетни шакллантириб, организмни ҳимоя қилади.

Ультратовуш текшируви(УТТ)-да жигар касалликларини аниқлаш тўғрисида тўхталадиган бўлсам, бир сўз билан айтганда йўқ. УТТ орқали жигар касалликларини чақирувчи омилни билиш мумкин эмас, юқорида қайд этганимиздек, жигар касалликлари асосан вируслар туфайли келиб чиқади. Вирусларни аниқлаш учун лаборатория текширувларини ўтказиш, ИФА усулида, мусбат натижа аниқланганда, кейинги текширув, яъни полимер занжирли реакция усулида қонни таҳлил этиш лозим. Ҳозирда барча туман ва шаҳарлардаги кўп тармоқли марказий поликлиникалар бундай таҳлилларни ўтказадиган ИФА анализаторлар билан жиҳозланган. Кейинги текширувлар эса вилоят юқумли касалликлар шифохонаси ҳузурида ташкил этилган гепатологик марказларда олиб борилади. Бизнинг институтимиз ҳам бу борада диагностика соҳасида қўлланиладиган юқори технологиялар билан жиҳозланган.

Жигарни ёғ босиши – бу касаллик тиббиётда ёғли гепатоз дейилади. Асосан нотўғри овқатланиш, кам ҳаракатлилик туфайли юзага келган семизлик натижасида жигарни ёғ қоплайди. Шунингдек, қандли диабет, айрим гормонал алмашинувининг бузилишларида ҳам бу муаммо юзага келиши мумкин. Шу боис бемор чуқур текширувдан ўтказилиб, шифокор тавсиялари-

га риоя этиши керак. Акс ҳолда, ёғли гепатоз ривожланиб жигарни яллиғлантириши мумкин. Шу сабаб касалликни даволаш учун, аввало, бемор турмуш тарзини ўзгартириши, яъни, ёғли таомлардан воз кечиб, микронутриентлар ва фойдали моддаларга бой озуқалар, мева-сабзавотларни кўпроқ истеъмол қилиши керак.

Антибиотик дориларни ўз билганича, узоқ вақт, асосиз ва тартибсиз ичиш жигарда токсик гепатитни келтириб чиқаради. Беморнинг жигар фаолияти бузилади, ҳолсизланади, ферментлар сони ошади, иштаҳа йўқолади. Бу дарддан қутилиш учун жигар ҳужайралари тиклангунча шифокор назорати остида даволаниш, парҳезга амал қилиш талаб этилади.

Жигарда муаммо бўлмаслиги учун қуйидаги қоидаларга риоя қилиш муҳим деб биламан.

Бунинг йўли оддий, аввало, шахсий гигиенага қатъий риоя қилиш, кун тартибини тўғри ташкил этиш, ўз вақтида дам олиш, мева ва сабзавотларни кўпроқ истеъмол қилиш, ёғли озуқалардан тийилиш, оналар болаларига ўз қўллари билан парҳез ва шифобахш таомлар пишириб бериши, болаларга тез тайёр бўлувчи фастфуд овқатлар бермаслик, газли сувлар ичирмаслик ва ҳаммаша жисмоний ҳаракатда бўлиш, болаларни «Гепатит А» га эмлатиш, катталар врач кўригидан ўтиб, гепатит В га эмланиши мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Эркин МУСАБОВЕВ,
Вирусология илмий текшириш институти директори, тиббиёт фанлари доктори, профессор.

Соғлом авлод – ватан келажаги

РАХИТ КАСАЛЛИГИ НЕГА КУЗ ВА ҚИШДА ТУҒИЛГАН БОЛАЛАРДА КЎП УЧРАЙДИ?

Куз-қиш мавсумида туғилган болалар кўп ҳолатларда «Витамин Д» етишмовчилиги (Рахит) билан оғрийди. Бунинг асосий сабаблари нималардан иборат эканлиги ҳар бир ота-онани ўйлантириши табиий ҳолат.

Д витамини етишмовчилиги яъни рахит хасталиги бир умрлик асоратларни қолдирувчи фақат кичик ёшдаги болаларда учрайдиган касалликдир. У бола организмда Д витамини етишмаслиги натижасида келиб чиқади. Боланинг ривожланиши, хусусан, суякнинг ўсиши, ва мустақам бўлиши учун организмга кальций ва фосфор элементлари зарур бўлади. Д витамини эса, кальций ва фосфорнинг ичакдан сўрилиши, уларнинг суяк, мушак ва бошқа аъзо тўқималарига етиб боришини бошқаради. Агар организмда Д витамини етишмовчилиги кузатилса, боланинг кальций ва фосфор элементларига бўлган эҳтиёжи қондирилмайди. Бу эса, ўз навбатида рахит хасталигини келтириб чиқаради. Кўпинча ушбу касаллик кеч куз ва қиш ойларида туғилган болаларда учрайдди. Сабаби бу фаслларда туғилган бола учун қуёш нури етарли бўлмайди.

Рахит касаллигидан сақланиш учун албатта, қуёшли кунларда ва эрталаб очик ҳавода сайр қилиш бола учун жуда фойдали. Сайрга кунинг энг қулай вақти эрталаб соат 8:00 дан 11:00 гачадир. Ёз кунлари кечки 18:00 дан кейин ҳисобланади. Очик ҳаводаги сайр болани чиқариш билан бирга организмда Д витамини ишлаб чиқарилишини кучайтиради. Ҳаттоки, ҳомиладор аёлнинг қуёш нуридан баҳраманд бўлиши ҳам фарзандида Д витамини етишмовчилиги бўлмаслигида муҳимдир.

Шунингдек, болага Д витаминига бой озиқ-овқатлар: мол гўшти, айниқса, балиқ, тухум ҳамда жигар маҳсулотларини бериш ҳам унинг рахит касаллигига чалинмаслигини таъминлайди. Гўдакка қўшимча маҳсулотлар берилмайдиган даврда она Д витаминига бой маҳсулотлар кальцийга тўйинган озиқ-овқат: сут ва сут маҳсулотлари, туршак, ловия, хурмо, кўк пиёзларни мунтазам истеъмол қилса, ушбу моддалар она сути билан бирга фарзандига ўтади ва унинг соғлом бўлишига замин яратади.

Рахитга чалинган болалар кўп безовта бўлади. Ботбот қайсарлик ва инжиқлик қилади. Чироқ ёқилиши, қулоққа чалинган қутилмаган товушдан доим чўчиб тушадиган бўлиб қолади. Бундай ҳолатларда тезда шифокорга мурожаат қилиш зарур. Касалликни боланинг гавда тузилишидаги номуносивбликлардан ҳам аниқлаш мумкин. Агар болада рахит касаллиги белгиларини сезилса, дарҳол шифокорга мурожаат қилиш керак. Чунки ушбу хасталикни даволаш алоҳида муолажаларни талаб этади. Агар бошлангич ҳолати бўлса Д витамини дорилари ва бошқа кальцийни кўпайтирувчи воситаларни истеъмол қилишнинг ўзи етарли бўлади. Аммо касалликнинг зўрайишининг олдини олиш учун бир неча чораларни ҳам кўриш мумкин. Хусусан, зарур бўлган ҳолларда шифокорнинг тавсиясига мувофиқ даво гимнастикаси, массаж, кварц лампаси билан нурлантриш амалиётлари ўтказилади. Даво чоралари ва махсус дори-дармонлар фақатгина мутахассис тавсияси билан истеъмол қилиш мумкин.

Вақтида даво чоралари кўрилмаса бу касалликка чалинган болаларнинг иммунитетини тушиб кетади оқибатда юқумли касалликларга таъсирчан бўлиб қолади. Шу-

нингдек, рахит кам қонлик, суяклар юмшаши бўғимлар, мушаклар бўшаши, тишлар кеч ва бир текис чиқмаслигига олиб келади. Унинг оғир асоратлари боланинг анча вақтгача боши ва гавдасини туга олмаслиги кузатилади. Бундан ташқари вақтида даво чоралари кўрилмаса бола вазнининг ортиб бориши натижасида суякларни қийшайди. Бошининг пешона қисми олдинга, энса қисми эса, орқага туртиб чиқади, умуртқа поғонаси букчайиб қолади, кўкрак қафаси пастга қараб кенгайиб кетади, оёқ «Х» ёки «О» шаклида қийшайди, болаларда ясси оёқлик ривожланиши мумкин.

Муроджон ИРИСМЕТОВ,
Республика ихтисослаштирилган травматология ва ортопедия илмий-амалий тиббиёт маркази директори, тиббиёт фанлари доктори.

АКТИВ РИВОЖЛАНТИРИШ МАСАЛАЛАРИ АВСТРИЯЛИК МУТАХАССИСЛАР ИШТИРОКИДА МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Соғлиқни сақлаш вазирининг ўринбосари Абдулла Азизов бошчилигидаги соҳа вакиллари Австриянинг "AME International GmbH" компанияси ходимлари билан Сирдарёда тиббий суғуртани пилот тарзида тадбиқ этиш мақсадида учрашувлар ташкил этишмоқда.

Илк учрашув жараёнида томонлар соғлиқни сақлаш соҳасида ислохотларни амалга ошириш ҳолати ва уларнинг устувор йўналишларини муҳокама қилишди ҳамда дастлабки баҳолаш анкетасини кўриб чиқишди.

Шунингдек, экспертлар томонидан тиббиёт ходимларининг ахборот тизимларидан фойдаланишдаги ахборот хавфсизлиги талаблари, рақамли имзодан фойдаланиш тартиблари ва бу борадаги мавжуд меъёрий ҳужжатлар ўрганилди.

Бундан ташқари, соғлиқни сақлаш тизимида мавжуд, қўлланилаётган регистрлар, жумладан, туғилиш ва ўлим ҳолатларини қайд қилиш, "Электрон поликлиника", "Vemog", "Электрон ҳужжат алмашиш", "Кадр ресурсларини бошқариш" каби ахборот тизимларининг имкониятлари ва уларни такомиллаштириш заруратлари кўриб чиқилди.

Учрашув доирасида соғлиқни сақлаш тизимида келгуси 6 ой давомида амалга оширилиши зарур бўлган лойиҳаларнинг моҳияти ҳам ўрганилди. Жумладан, ахборот-коммуникация технологиялари инфраструктурасини янгилаш, электрон поликлиника ва туғилиш-ўлимни қайд этиш тизимларини модернизация қилиш, тиббиёт ходимларининг касбий малакасини ошириш тизимини яратиш ҳамда аҳолига тиббий хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш учун мобил илова ва хизматларни йўлга қўйиш каби лойиҳалар келтириб ўтилди.

Соғлиқни сақлаш вазирлиги
Жамоатчилик билан алоқалар бўлими.

Тиббий кўрик

ИНСОН ҚАДРИ УЛУҒЛАНГАН ЮРТ

Аҳолининг тиббий-ижтимоий ҳолатини яхшилаш, қандли диабет ва сил касаллигини барвақт аниқлаш мақсадида Тошкент шаҳридаги 51-оилавий поликлиника ҳудудидаги "Хуснобод" маҳалласида тиббий кўрик ўтказилди.

ган беморлар диспансер назоратига олиниб, соғломлаштириш учун йўланма берилди.

Шу жойнинг ўзида эндокринолог З. Исмоилова томонидан аҳоли тиббий саводхонлигини

томонидан тиббиёт тизимида қаратилаётган юксак эътибордан халқимиз мамнун бўлмоқда, — дейди 51-оилавий поликлиника бош шифокори Гўзал Қодирова. — Шунингдек,

Хулоса ўрнида айтиш жоизки, бу каби тадбирлар биргина пойтахтимиздаги бирламчи тиббий санитария ёрдами тизимида эмас, балки республикаимизнинг тиббиёт муассасаларида

Ушбу маҳаллада бугунги кунда 7 мингдан зиёд аҳоли истиқомат қилади. Шундан 675 нафари 40 дан катта аҳоли қатлами ҳисобланади.

Тиббий кўриқда туман тиббиёт бирлашмаси ва поликлиникадан 8 нафар мутахассис, шунингдек, УАШ шифокори,

скрининг текширувдан ўтказилди. Лаборатория таҳлиллари, хусусан қондаги қанд миқдори аниқланди. Мақсадли тиббий кўриқни эшитган ва ўз саломатлигига бефарқ бўлмаган аҳоли қатлами ушқоқлик билан ушбу акциядан самарали фойдаландилар. Жами кўриқларда 214

ошириш мақсадида суҳбатлар ўтказилди ва зарур тавсиялар берилди. Шунингдек, поликлиника томонидан беморларга иммунитетни оширувчи В комплекси, витамин Д3, цинк, қон суяртирувчи дори-дармонлар тарқатилди. Ижтимоий ёрдамга муҳтож фуқароларга давола-

пандемия даврида ҳам маҳалларда, ўқув бинолари ва корхоналарда касалликлар профилактикаси, соғлом турмуш тарзи асослари юзасидан тарғибот тадбирлари ташкил этилди. Айниқса, COVID-19 вирусидан ҳимоялаш бўйича турли ахборот ва тавсиялар бериб борилди.

ҳам мунтазам тарзда олиб борилмоқда. Фахрланарлиси шундаки, куни кеча Президентимизнинг тизим фаолиятига қаратилган фармон ва қарорларининг қабул қилиниши ҳам, бу албатта, инсон саломатлигига бўлган эътиборнинг яна бир ёрқин ифодасидир.

Намоз ТОЛИПОВ.

эндокринолог, кардиолог, невропатолог, туман силга қарши курашиш диспансери шифокори ва физиотерапевти иштирок этди.

Даставвал аҳоли дастлабки

нафар фуқаро қатнашди. Кўрик натижасида 14 та беморда қанд миқдори, 18 та беморда камқонлик, 28 фоиз аҳолида семизликнинг 1 ва 2 даражалари аниқланди. Касаллик қайд этил-

нишлари ва саломатликларини тиклаш учун Республика ва шаҳар клиник шифохоналарига имтиёзли йўланмалар берилди.

— Албатта, Президентимиз

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги жамоаси вазирликнинг собиқ ходимаси

Муяссар Исмаилова ФАЙЗИЕВАНING вафоти муносабати билан унинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Газета
муассиси:
Ўзбекистон
Республикаси
Соғлиқни
сақлаш
вазирлиги

Бош муҳаррир
Баҳодир ЮСУПАЛИЕВ
Бош муҳаррир ўринбосари
Ибодат СОАТОВА

Газета ўзбек ва рус тилларида чоп этилади. Ҳафтанинг жума кунлари чиқади. Мақолалар кўчириб босилганда «O'zbekistonda sog'liqni saqlash – Здравоохранение Узбекистана» газетасидан олинди, деб кўрсатилиши шарт. Таҳририятга келган кўлёмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Манзилмиз: 100060, Тошкент шаҳри,
Истикбол кўчаси, 30-уй, 2-қават.
Тел/факс: (0371) 233-13-22, тел.: (0371)
233-57-73. Газета Ўзбекистон Республикаси
Матбуот ва ахборот агентлигида 2009 йилнинг
11 март куни рўйхатга олинган. Гувоҳнома
рақами 0015.

Газета материаллари таҳририят
компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди.

Адади 1028 нусха.
Буюртма Г-1150.

Газета «ШАРҚ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида
чоп этилди. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.
Газета ҳажми 2 босма табоқ. Формати А3. Офсет усулида босилган.

Саҳифаловчи Бахтиёр ҚҶШОҚОВ.

Босмахонага топшириш вақти – 20.00.